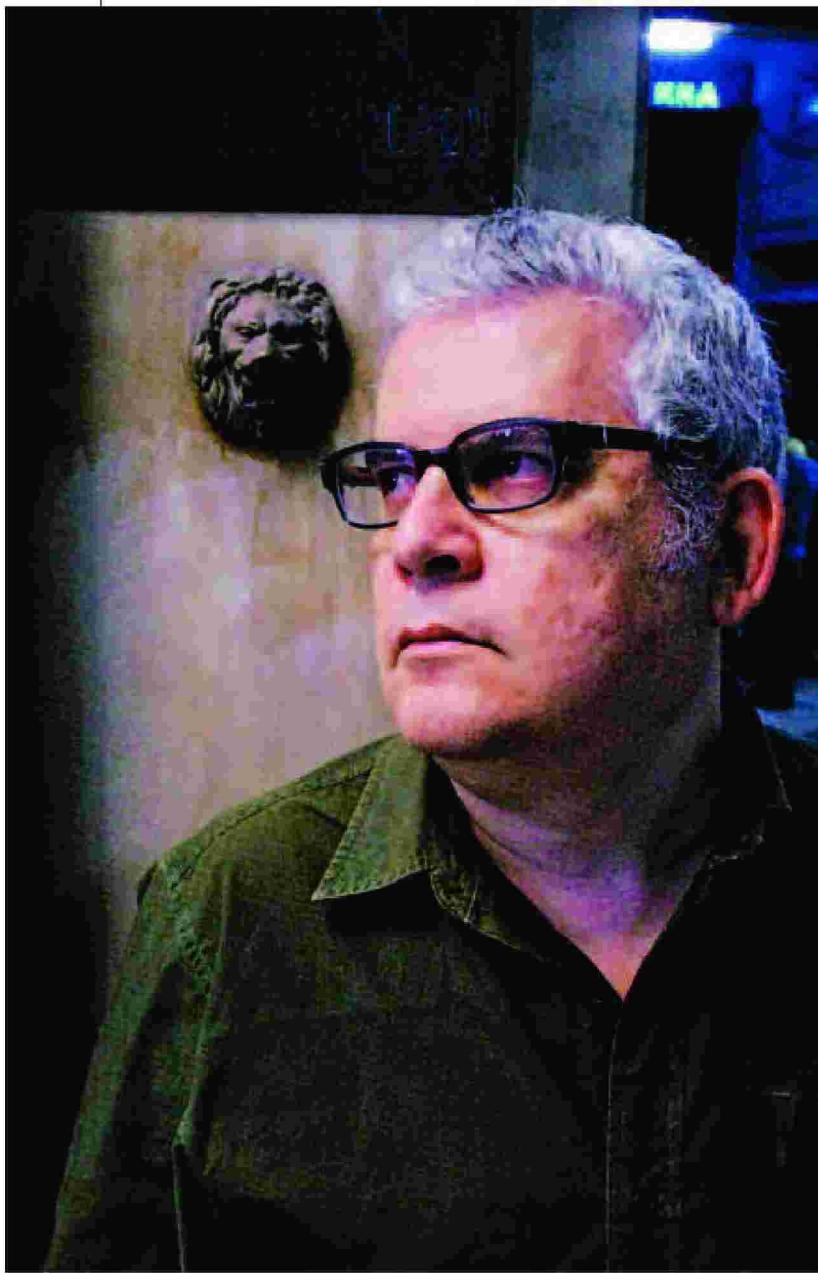

Στο «Όπως ποτέ» του Μισέλ Φάις, με τον υπότιτλο «κωμωδία της κούρασης», όλα κινούνται ανάμεσα σε μια αινιγματική γυναίκα και έναν κλονισμένο άντρα. Ανάμεσά τους, το ρευστό, δυσσίωνο πλήθος, πραγματικό ή εικονικό, και ο Χρόνος...

Την κατακερματισμένη εποχή και τον Χρόνο σε ένα... ντιβάνι ψυχαναλυτή τοποθετεί ο Μισέλ Φάις στο μυθιστόρημά του

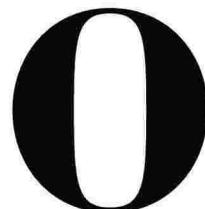
ΚΩΜΩΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΑΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΜΙΣΕΛ ΦΑΪΣ
«ΟΠΩΣ ΠΟΤΕ»,
ΕΚΔ. ΠΑΤΑΚΗ, ΣΕΛ. 150

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΚΑ

τρόπος να αντιμετωπίσεις την ύπαρξη είναι διπλός, είτε να αναζητήσεις στο δάσος το δέντρο (αυτό που προσπαθούν μεγαλοπανόμενοι οι περισσότεροι, το θεωρούν εύκολο), είτε να προσπαθήσεις να δεις το δάσος στο δέντρο (χρειάζεται μαεστρία και ειδική ματιά, κανείς δεν το κάνει). Σπη λογοτεχνία, όμως, ο Μισέλ Φάις αυτό κάνει. Σε όλα τα βιβλία του.

Το «Όπως ποτέ» αποτελεί μια άτυπη τριλογία με το «Από το πουθενά», ένα κατακερματισμένο μυθιστόρημα όπου το συλλογικό συνειδόπο κι ασυνείδητο στέκονται ως υποκείμενο κι αντικείμενο στο ντιβάνι ενός αλλόκοτου ψυχαναλύμενου, τελικά, ψυχαναλυτή. Η νουβέλα «Lady Cortisol» που το ακολούθησε τόλμησε να πάει ακόμα πιο μακριά, στον υπαρξιακό γρίφο, στο εν- αρχή-νν-ο-λόγος, στο νόημα και στην αιτία -τελικά- στης ζωής. Πρωτοεπίπεδα, θα μπορούσε να πει κανείς ότι είναι κι ένα ιδιότυπο πάλι ντιβάνι ψυχαναλυτή. Ή η ιερή στάση εξομολόγου και εξομολογουμένης. Η ιδιαίτερη σχέση ερωμένης, ενδεχομένως, και εραστή. Ή ακόμα ακόμα πι γυναίκα απαντά, πυρετικά, ασθματικά και εκ βαθέων και ένας άντρας ρωτά.

Στο «Όπως ποτέ», με τον υπότιτλο «κωμωδία της κούρασης», όλα κινούνται ανάμεσα σε μια αινιγματική γυναίκα και έναν κλονισμένο άντρα, ανάμεσά τους, το ρευστό, δυσσίωνο πλήθος, πραγματικό ή εικονικό, και ο Χρόνος, η αφήγηση περίποι σαν τη ζωή μας, σε πέντε μέρη, με κάθε τρόπο, πμερολογιακή, ονειρική, πλασματική, ταραγμένη, αναγκασμένη να αφηγείται διαφράγματα της γέννησης μέχρι τον βρόγχο του θανάτου, αυτή τη φορά σε ένα ιδιότυπο πορνείο που ανακουφίζει τα γδαρμένα σπλάχνα των κατάκοπων πελτών, με το πλήθος να καταναλώνει αδιάκοπα καλωδιωμένο τα περιττώματα των διασήμων. Ενα βιβλίο για τον χαμένο χρόνο, για το χαμένο κέντρο, για τον χαμένο εαυτό, για τη χαμένη λέξη, για τη χαμένη ιστορία, για τη χαμένη ευκαιρία, για το πασιμένο βάζο-εαυτό του καθενός. Για τη χαμένη συνοχή ή τον χαμένο παράδεισο.

Ουτόσο, θα μπορούσε να πει κανείς ότι είναι και ένα βιβλίο και για την κατακερματισμένη μας εποχή. Για το χαμένο νόημα...